

„KNĚZ JE JAKO ZRNÍČKO PŠENICE MEZI MLÝNSKÝMI KAMENY,“ ŘÍKÁ BOLATICKÝ RODÁK, OTEC PAVEL MORAVEC

Otci Pavlu Moravcovi je 32 let a v současné době působí jako duchovní správce v Ostravě-Pustkovci. Hned po střední škole - Mendelově gymnáziu v Opavě - strávil rok v teologickém konviktu a poté studoval tři roky na Cyrilometodějské teologické fakultě v Olomouci. Během třetího ročníku se mu naskytla možnost dokončit základní teologická studia v Římě, čehož využil a za tuto možnost je velmi vděčný. Jako jáhen strávil rok ve farnosti Ostrava-Svinov. Během této doby zároveň vykonával civilní službu v Domově pokojného stáří v Ostravě-Heřmanicích. Na kněze byl vysvěcen 28. 6. 2003 a poté začal působit jako kaplan v Ostravě-Porubě. Od 1. 1. 2007 se velká porubská farnost, čítající čtyři kostely, rozdělila na dvě a on se stal prvním duchovním správcem nově vzniklé farnosti Ostrava-Pustkovec, kde působí dodnes.

Otec Pavel Moravec při udělení svátosti biřmování v roce 2008

Kdybys nebyl knězem, Pavle, čím bys asi byl?

„V dětství jsem chtěl být strojívedcem a láska k vlakům ve mně zůstala. Pak jsem přemýšlel o učitelství. Jak čím dál víc poznávám sám sebe, dovedu si představit, že nebýt knězem, působil bych jako manažer nějaké cestovní kanceláře, případně jako dispečer železniční dopravy. Když v roce 2000 dorazil do Říma český vánoční stromek, a v jeho doprovodu i lidé z představenstva Českých drah, bylo mou povinností se jim věnovat jako tlumočnick a průvodce po Římě. Jakmile zjistili, že se s nimi dokážu bavit v jejich železniční hantýrce, nabídli mi, že kdybych si své kněžství náhodou rozmyslel, že mě vezmou. V tu dobu jsem měl ještě dva roky do svěcení. Já jsem se ale knězem stal, takže jejich nabídka přestala být aktuální. Nicméně pokud mohu, rád jezdím vlakem a můj zálibou je prohledávat jízdní řády, grafiky vlakové dopravy apod. Je to pro mě relax.“

Kdy přišlo rozhodnutí stát se knězem a jak vypadal tvůj život předtím? Co tě k tomuto rozhodnutí vedlo?

„O osobním povolání ke kněžství se hovoří vždy velmi těžko. Můžu jen říci, že to byl asi rok mého života během střední školy, kdy mě něco k tomuto povolání pořad vnitřně tlačilo. Stále jsem se tomu bránil. Až jednou přišla chvíle, kdy už jsem neměl sílu se dál bránit. Pomatuji si na to dodnes. Klečel jsem v kostele a měl pocit, jakoby mě Bůh obrazně řečeno „položil na lopatky“. Pak moje přemýšlení o kněžství zrálo dál až k odhodlání nastoupit do semináře a začít se připravovat ke kněžství. I během semináře jsem se touto otázkou neustále zabýval, prožil si několik krizí a nakonec s velkým chvěním přistoupil ke svěcení.“

Jak ses jako dítě vesnice adaptoval na městské prostředí? V čem jsou jiní farníci na vesnici a ve městě?

„Moje současná pustkovecká farnost má dva kostely a prakticky to jsou farnosti dvě. V Pustkovci stojí nový kostel kousek od velkého sídliště a veškerá naše farní činnost má charakter typicky městské farnosti. Dalo by se říci, že jsme takové malé salesiánské středisko. Pořádáme množství aktivit pro děti, mládež, mladé rodiny, ale snažím se nezapomínat ani na střední a starší generaci. Stále se u nás něco děje. S tím i souvisí, že se stále něco musí řešit, plánovat, opravovat. Někdy si tu připadám víc jako manažer než jako kněz. Když si chci odpočinout a mít chvilku klid, musím někde odjet. Pak máme ještě jeden kostel – také nový – ten stojí v Krásném Poli. Je to vesnice, a i naše činnost zde má spíš vesnický charakter. Nicméně je tu dost aktivních lidí, se kterými se dá dělat hodně dobrých věcí. Zkusím rozdíl mezi oběma svými „farnostmi“ ukázat na příkladu: Když v Pustkovci nebudu s ministranty hrát fotbal a ložit s nimi po horách, za chvíli v kostele budu u oltáře sám. Kdybych chtěl ale v Krásném Poli dělat ministrantské schůzky, jako je dělám v Pustkovci, asi by mi tam nikdo nepřišel. Tam zase být ministrantem je určitá čest – jak pro kluka samotného, tak i jeho rodinu – jak to na vesnici bývá. Ale na nějaké výlety mi nikdy moc kluků nejede. Obě „farnosti“ mají tedy své zvláštnosti a mi nezbyvá, než se jim v tom přizpůsobovat. Proto využívám jak svého venkovského původu, tak i cenné zkušenosti tří let života v centru velkoměsta Říma.“

Vím o tobě, že ještě dále studuješ. Kde studuješ a co?

„Jak jsem už řekl, naše farnost mi dává opravdu zabrat. I když tu mám jako pomocníka jednoho kněze – duchodce, uživil bych tu kněze alespoň tři. Vždyť pod naši farnost spadá cca 40 000 lidí – a to je větší okresní město. Loni jsem si uvědomil, že pokud budu pracovat na 150 %, stále jen ze sebe vydávat a nic pro sebe nečerpát, za chvíli vyhořím a zbytek kněžského života budu „nepoužitelný“. Proto jsem se po poradě se z odpovědníkem rozhodl začít studovat. Nyní jsem tedy

studentem prvního ročníku dálkového studia psychologie na Filosofické fakultě Masarykovy Univerzity v Brně. Znamená to, že co 14 dní v pátek dojíždím (samozřejmě vlakem) do Brna na přednášky a musím se přiznat, že jsem tam hodně spokojený. Ta škola mě postavila znovu na nohy, když už jsem vyčerpáním ze své služby v Pustkovci začal „padat na hubu“. Na celý pátek musím všechny své starosti a problémy v Pustkovci opustit a mohu se věnovat tomu, co mě hodně zajímá. Psychologie má s teologií mnoho společného a mi hlavně pomáhá odlišit, co je problém lidské psychiky, a co je již problém duchovní. Mám výborné spolužáky, se kterými si ve škole (i u piva po škole) užijeme hodně legrace.“

Vyučuješ také náboženství? Co je v hodinách náboženství nejtěžší?

„Učím jen dvě hodiny týdně, a to třetáky v Pustkovci a Krásném Poli. I tak je to pro mě hodně vyčerpávající.“

Kostel v Pustkovci

Mše svatá v přírodě na táboře pro ministranty

Co je v hodinách náboženství nejtěžší?

„Děti jsou roztěkané a je těžké udržet jejich pozornost. Jejich rodiče se často vymlouvají na to, že jejich děti jsou hyperaktivní a že za své chování nemohou. Bohužel už ale nepřiznají, že se svým dětem příliš nevěnují. Řekl bych, že děti jsou hlavně rozmazlené. Je snadnější dětem dávat všechno, o co si řeknou, a mít od nich pokoj. Výchovné to ale vždy není. Správný rodič musí být nejen hodný, ale také něco vyžadovat a něco naopak nepovolit. Je pak radost, když jsou v náboženství i děti, u kterých vidím, že mají doma „pevnou ruku“. Úplně jinak se s nimi pracuje.“

Organizuje tvoje farnost také některé akce pro děti (farní tábor, výlety atd.)?

„Letní prázdniny pro nás nejsou dobou odpočinku, ale náročným obdobím plných akcí. Letos máme

dva farní tábory, ministrantský tábor, něco pro dospívající, a když mi vyjde čas a síla, chtěl bych ještě adolescenty vytahnout na pár dní na „puťák“ nebo na hory. Jinak děláme i výlety během víkendů. Dospívající ministranti mohli otestovat své schopnosti ve dvou nočních pochodech. Jeden byl dokonce na Lysou Horu.“

Znám pár lidí, kteří říkají: Ještě jednou se narodit, tak chci být jedině knězem, protože ti se mají dobře. Je to pravda? Mají se kněží opravdu tak dobře?

„Na jednu stranu si myslím, že takový výrok nám kněžím křivdí, na druhou stranu musím přiznat, že je to pro nás výzva k reflexi. Uznávám, že jsou kněží, kteří své povolání berou jako dobrý byznys nebo zaměstnání, kde se člověk nemusí moc nadřít. Na druhou stranu znám pořád hodně takových kněží, kteří se lidem snaží pomáhat a dělají to s velkým nasazením. Nelze všechny házet do jednoho pytle.

Ono je to tak přece s každým povoláním - známe všichni doktory nebo učitele, kteří se ve své práci nepředřou, a známe také jejich kolegy, kterých si hodně vážíme, protože jim jde o víc než jen vykázat nějakou činnost a očekávat za ni výplatu. Vždy to záleží na člověku, který konkrétní povolání vykonává.“

Otec Pavel na táboře s dětmi o loňských prázdninách

Připravuješ si kázání? Stalo se ti někdy, že jsi přišel k ambonu a měl „okno“?

„Když jsem v Pustkovci začínal, jednou během kázání vzadu v kostele jedna malá holčička tak rušila, že jsem musel kázání náhle ukončit. Nedokázal jsem se soustředit na pokračování.

Od té doby si každé nedělní a sváteční kázání píšu slovo od slova. V našem kostele je hodně malých dětí, a tak to ani jinak nejde.“

Říká se - "Mít ruce jako farář, ruce bez mozolů..." Co tvé ruce, Pavle, uměly by se chytit lopaty a pracovat manuálně?

„Každé úterý se u nás schází parta ochotných důchodců, kteří zajišťují údržbu a drobné opravy na kostele. Při našem provozu mají stále co dělat. Když mi to vyjde, snažím se pracovat s nimi. Jednak někdy potřebuji „mladou sílu“, a jednak je to i dobré pro kontakt s nimi. A kromě toho plno závad opravuji i sám. Když se něco nečekaně pokazí, nemůžu čekat týden, než se to opraví. Je lepší vzít vrtačku, šroubováky a dát se do práce. Takže moji výbavu tvoří jen ornáty, ale i pracovní oblečení a náradí. Myslím si, že ve zdravé míře je v pořádku, když i kněz dokáže pracovat rukama.“

Kde má kněz svá slabá místa? Co ti ze slibů věrnosti činí největší problémy?

„Ze své dosavadní zkušenosti vnímám na kněžství nejtěžší sebekázeň - být pevný a zásadový sám k sobě. Lákel, která na kněze působí, je dost. Od hezkých žen, přes dobré jídlo, poklidný staromládenecký život, až k pokušení přílišné seberealizace v roli šéfa ve farnosti. Snažím se tomu předcházet tím, že brzo vstávám a pak se modlím a něco čtu, protože v mém celodenním marathónu pak na ryze duchovní věci moc času není. To mě udržuje v jakési vnitřní sebekázni. Nicméně dokonalý nejsem. Naštěstí o tom můj zpovědník nemůže vyprávět.“

Když se kněží sejdou a tráví spolu určitý čas, přijdou na téma také ženy?

„Mám několik dobrých kněží - přátel, za kterými stojím za to občas zajet a jen tak si popovídat. Lidé nás chtějí vidět jako dokonalé. Někdy ale ta „role ideálního kněze“ začne člověka vyčerpávat. S kamarádem - knězem - pak mohu na chvíli být obyčejným, slabým a chybujícím člověkem. Pravidelně co půl roku se scházíme všichni spolužáci z olomouckého semináře. Na ta setkání moc rád jezdím. Jen tak poklábosíme, ponadáváme na farníky, kteří nám pijí krev, a zjistíme, že všude jsou nějaké problémy. Z těchto setkání se pak vracím hodně odpočatý. Ale že bychom se tam bavili jen o ženách, to říct nejde. I když nejvíce problémů ve farnosti skutečně způsobují ženy. Je to zřejmě tím, že je jich v kostele víc.“

Co kněz a sport? Lze to skloubit dohromady?

„Jak už jsem řekl, moje současná farnost mi dává hodně zabrat. Snažím se proto relaxovat alespoň skrze sport. Chodívám pravidelně běhat nebo plavat na bazén. Hodina běhání nebo plavání je pro mě někdy jedinou volnou hodinou během celého dne. Jeden den v týdnu si držím jako volný den, který věnuji sobě. Nejráději jezdívám na hory. Za těch šest let, co jsem v Ostravě, už mám prochozené celé Beskydy a z Jeseníků už mi toho také moc nezbývá. Sportovní zátěž pomáhá člověku produkovat větší množství hormonů, které příznivě působí na psychiku člověka. Z psychologie to vím teoreticky, z vlastní zkušenosti pak prakticky.“

Co je na kněžství nejtěžší?

„Lidé většinou řeknou, že celibát. Je to pravda, ale k odpovědi musíme jít trochu zeširoka. Mi osobně připadne na kněžství nejtěžší unést tíhu všech vztahů a problémů, kterou kněz ve své farnosti má. Symbolicky bych popsal kněze jako zrníčko pšenice mezi mlýnskými kameny. Z jedné strany na něj tlačí mladí, aby byl „IN“, na druhou stranu se staří dožadují starých (a často již vymřelých) tradic. Mladé rodiny chtějí, aby mše byla kratší, a ti, kteří si rádi „hrají na svaté“ zase nadávají, že se vše moc odbývá. Do toho chtějí povrchnější lidé, aby se v kostele dělalo víc koncertů a jiných folklorních aktivit, druzí zase dělají dusno, že u sošky Panenky Marie je příliš malá kytička a že za to všichni přijdeme do pekla. A kněz je někde

mezi tím vším. Když se pak nějaká z těchto skupin stane hodně agresivní a začne knězi házet klacky pod nohy, nemusí to kněz unést. V takové situaci mu pak celibát přestává být prostředkem k modlitbě, ke studiu a k plnému nasazení pro farnost a stává se z něj břímě, které je těžké nést. A může se dokonce stát, že jej nést nedokáže...“

Interiér kostela v Krásném Polí. Snímek zachycuje návštěvu otce biskupa u příležitosti vzniku farnosti (v pozadí - otec Pavel).

Může člověk z kněžství, kdyby on sám chtěl, odejít? Jaký je tvůj názor na odchod z kněžství?

„Je to podobné jako s manželstvím. Církev hlásá jeho nerozlučitelnost, ale každý známe někoho, komu se manželství rozpadlo. Stejně tak kněz přijímá svěcení na celý život, ale může se stát (a stává se), že díky problémům, které se mu v životě vyskytnou, není schopen dál své kněžství žít. Nemám rád, když

někdo takového kněze nazývá „zrádce“. Podobně se mi nelíbí jednoduché závěry typu: „Ten kněz, co odešel, ten se určitě vůbec nemodlil...“. Nesuďme, abychom nebyli souzeni. Ponechme soud na Pánu Bohu. Myslím si, že kněžské odchody jsou výzvou pro nás - kněze ve službě - abychom podobným problémům předcházeli. A také je to velká výzva pro farníky. Když budou knězi příliš házet klacky pod nohy, jednoho dne to kněz nemusí vydržet. Může se pak příliš skamarádit s alkoholem a nebo s nějakou ženou. V takové situaci pak žena ani nemusí být hezká a mladá.“

Kdyby ses měl možnost znovu rozhodnout, stal by ses znovu knězem?

„Těžko se na to odpovídá. Vnímám své kněžství jako cestičku, která je sice místy hodně klikatá a místy hodně strmá, nicméně občas na ní mohu vpředu zahlédnout Boží světlo. Zpětně pak poznávám, jaký smysl to všechno mělo. Myslím si, že v souvislosti s mým kněžstvím už jsem toho mohl hodně zažít. A jak se dál moje cestička bude klikatit, to svěřuji Nejvyššímu Projektantovi...“

Děkuji otci Pavlovi za vstřícný přístup k tomuto interview, za jeho otevřenost a upřímnost. Ráda bych mu za nás za všechny popřála, aby tlak mlýnských kamenů na něj - coby zrníčko pšenice - byl co nejmenší. Aby se mu ve farnostech jemu svěřených líbilo a aby se mu i nadále v nich dobře působilo. Přeji mu rovněž dostatek síly, odhodlání a vytrvalosti v jeho kněžské službě.

Rozhovor připravila Pavlína Řehánková